

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

För Råsunda skola

Verksamhetsåret 25/26

1. Inledning

Alla elever inom Råsunda skola har rätt att inte bli utsatta för kränkande behandling eller diskriminering. Råsunda skolas vision är att skapa förutsättningar så att alla barn ska må bra och kan nå sin fulla potential. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt där alla känner sig sedda och inkluderade.

Varje år är skolan skyldiga att upprätta en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen mot kränkande behandling och diskriminering genomsyrar hela skolans verksamhet och är väl synlig i utbildningen och i de regler och rutiner som finns. Alla elever, medarbetare och vårdnadshavare är delaktiga i arbetet mot kränkande behandling och diskriminering.

Planen utgår från skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567), läroplanen, FN:s barnkonvention samt förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.

1.1 Vad är kränkande behandling och diskriminering?

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett beteende som kränker någons värdighet, men som inte har något samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Vid bedömning av om en elev blivit utsatt för kränkande behandling ska elevens upplevelse vara utgångspunkt. Upprepade kränkningar vid återkommande tillfällen kallas för mobbning.

Kränkande behandling kan exempelvis vara:

- fysiska handlingar (slag, knuffar)
- verbala (nedsättande ord, öknamn, hot, svordomar)
- psykosociala (ryktesspridning, utfrysning, grimaser)
- texter och bilder (teckningar, lappar, fotografier, klotter, sms, sociala medier)

Diskriminering

Diskriminering betyder att en elev blivit orättvist behandlad och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande

identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns vidare olika former av diskriminering, det vill säga hur diskriminering kan yttra sig/framträda. De olika formerna av diskriminering är trakasserier, sexuella trakasserier, direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet och instruktioner att diskriminera.

1.2 Innehållet i planen mot kränkande behandling

För att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering upprättas årligen, i varje särskild verksamhet, en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen är aktuell i skolans dagliga arbete och utformas utifrån vår unika verksamhets behov.

Planen mot kränkande behandling innehåller:

- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av våra elever,
- en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året, och
- en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års plan mot kränkande behandling har genomförts.

Planen innehåller rutiner för att hantera ingripanden i akuta situationer. I det inkluderas ansvarsfördelning och rutiner för anmälning, utredning och dokumentation. Vidare innehåller planen information om verksamhetens främjande och förebyggande arbete.

Planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna, personal och vårdnadshavare på skolan.

1.3 Råsunda skolas arbete för att aktivt motverka diskriminering

Skolan arbetar hela tiden för att motverka diskriminering och förhindra trakasserier och sexuella trakasserier som en del i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete. Arbetet sker i fyra steg genom att

1. undersöka risker för diskriminering och repressalier (dvs. händelser som kan ses som hämndaktioner eller straff) samt andra hinder för enskilda elevers lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta främjande och förebyggande åtgärder samt
4. följa upp och utvärdera åtgärderna.

Alla delar av det fortlöpande arbetet dokumenteras och i alla delar samverkar skolan med elever och personal.

Information om likabehandlingsplan:

Begreppet likabehandlingsplan ersattes år 2017 i diskrimineringslagen med ett dokumentationskrav. Dokumentationskravet innebär att skolan skriftligen ska dokumentera arbetet med aktiva åtgärder. Dokumentationen innehåller en redogörelse för alla delar av arbetet som rör aktiva åtgärder, redogörelser av åtgärder som planeras och vidtas samt hur samverkansskyldigheten fullgörs. Dokumentationen enligt diskrimineringslagen och planen mot kränkande behandling enligt skollagen sker i detta dokument.

I arbetet med att motverka diskriminering ligger att skolan tar fram riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Dessa följs upp och utvärderas. Skolans riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier finns under avsnitt 4.

1.4 Systematiskt och målinriktat arbete

Skolan bedriver ett systematiskt och målinriktat arbete för att förhindra kränkande behandling och diskriminering. I det arbetet ingår att kartlägga verksamhetens nuläge och identifiera risk för när och var elever blir utsatta för kränkande behandling och diskriminering. I kartläggningen ingår även att följa upp förra årets planerade aktiviteter.

När kartläggningen är genomförd görs en analys och bedömning av uppgifter som framkommit för att kunna planera in vilka aktiviteter som vi ska genomföra i syfte att förbättra kvaliteten i verksamheten och förhindra kränkande behandling och diskriminering. Aktiviteterna genomförs sedan i enlighet med planeringen.

1.5 Främja, förebygga och åtgärda

Skolan arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering och trakasserier uppstår.

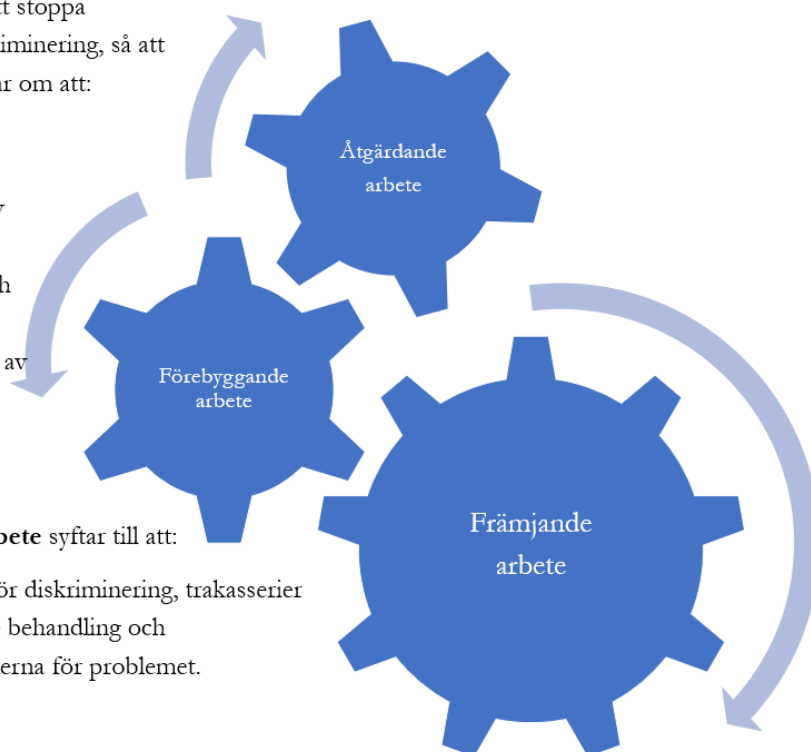
Främjande arbete tar alltid sikte på det positiva och pågår alltid utan förekommen anledning. Det främjande arbetet är fundamentalt för all skolverksamhet, är ständigt en del i undervisningen och pågår kontinuerligt. Det förebyggande arbetet tar sikte på risker för problem och handlar om att vi undersöker och följer upp verksamheten ur olika perspektiv. Det åtgärdande arbetet sker när någonting har hänt som skolan måste stoppa och hantera så att det inte sker igen.

Åtgärdande arbete syftar till att stoppa kränkande behandling och diskriminering, så att det inte händer igen. Det handlar om att:

- ha rutiner för skydd
- utreda förhållandena
- rapportera kränkningar av olika slag
- informera barn/elever och vårdnadshavare
- ha rutiner för tillämpning av disciplinära åtgärder.

Förebyggande arbete syftar till att:

- avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och
- tar sikte på riskerna för problemet.

Främjande arbete syftar till att:

- förstärka respekten för allas lika värde
- omfattar alla diskrimineringsgrunderna
- riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning samt
- är en naturlig del i det vardagliga arbetet.

2. Kartläggning och utvärdering

2.1 Beskrivning av kartläggningen

Kartläggningen under läsåret 2024/25 har genomförts med flera olika metoder för att säkerställa en bred och tillförlitlig bild av elevernas trygghet och trivsel. Syftet har varit att fånga både kvantitativa data och kvalitativa erfarenheter från elever, personal och vårdnadshavare.

- Analys av inkomna kränkingsärenden i Drafit.
- Resultat från hälsoenkäten (årskurs 4).
- Resultat från Skolenkäten 2025 (årskurs 5, vårdnadshavare och personal).
- "Solna grundskola Brukarundersökning 2025" i årskurs 3 (94 % svarsfrekvens, 66 elever).
- Samtal med elever i forum som elevråd och klassråd.

Kartläggningen har därmed gett en bred bild av nuläget vad gäller trygghet, trivsel och förekomst av kränkningar på skolan.

2.2 Utvärdering av föregående års plan, vidtagna aktiviteter/åtgärder samt riktlinjer/rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Utvärderingen av föregående års plan visar att flera aktiviteter har genomförts framgångsrikt, medan andra inte har kunnat genomföras enligt plan. Nedan redovisas detta uppdelat i främjande, förebyggande och åtgärdande aktiviteter, samt aktiviteter som ännu inte har genomförts.

Främjande aktiviteter (genomförda):

- Trygghet och inkluderande skolmiljö har stärkts.
- Elevinflytande och delaktighet har ökat.
- Mentorstid har använts för trygghetsfrågor.
- Elevrådet har varit aktivt.
- Trivselledarverksamheten har utvecklats.
- En barnanpassad plan mot kränkande behandling har tagits fram och presenterats i alla klasser.

Förebyggande aktiviteter (genomförda):

- Konflikthantering och ökad vuxennärvaro.
- Implementering av IBIS (ordning, bemötande, undervisning, relationer).
- Gemensamt ansvar för trivsel och arbetsro.
- Reviderade ordnings- och trivselregler.
- Kompetensutveckling för personal om kränkningar och trakasserier.
- Samverkan med vårdnadshavare.

Åtgärdande aktiviteter (genomförda):

- Åtgärdsprogram för klasser med låg studiero.
- Rapportering och uppföljning av kränkningar.
- Individbaserade åtgärder.
- Snabb intervention vid allvarliga kränkningar.
- Stöd till utsatta elever.
- Konflikthantering och medling.

Ej genomförda aktiviteter:

- Fadderverksamhet.
- Trygghetsgrupp.
- Systematisk analys av kränkingsanmälningar.
- Trygghetsvandringar.
- Samverkan mellan trygghetsgrupp och EHT.
- Icke-binära omklädningsrum i anslutning till idrottshallen.

Kommentar:

Flera av dessa insatser kunde inte genomföras på grund av tid och resursbrist i samband med omorganisationen under läsåret 2024/25. Inför kommande läsår har vi tydliggjort ansvarsfördelningen och förstärkt EHT/kuratorresurser för att säkerställa att planerade aktiviteter genomförs. Frågan om icke-binära omklädningsrum är svår, då vi delar omklädningsrummen med flera aktörer.

Rutiner/riktlinjer:

Solna stads rutiner har följts. Misstankar om kränkande behandling har dokumenterats i Draftit. Rektor har initierat utredningar skyndsamt, ansvarig personal har informerat vårdnadshavare och säkerställt stöd samt uppföljning i samråd med EHT.

3. Analys och bedömning

3.1 Analys av kartläggningen

Råsunda skola är Solnas största kommunala F-6 grundskola med cirka 585 elever. Skolans storlek innebär både möjligheter och utmaningar i arbetet för en trygg och likvärdig skolmiljö.

Under perioden augusti 2024 – juni 2025 registrerades totalt **206 kränkingsärenden** i Draftit. Det är 87 kränkingsärenden mindre än föregående läsår. Kränkningarna är relativt jämnt fördelade mellan stadierna, med lite fler kränkningar på lågstadiet. Det är svårt att titta på statistiken från tidigare år då Råsunda skola året innan var en F- 9 skola. Vi ser dock en minskning på totalen i årskurserna F- 6 vilket tyder på att skolans förebyggande insatser haft effekt, men variationer i anmälningsbenägenhet kan också ha påverkat utfallet.

Mönstren är dock i stort sett oförändrade: de flesta ärenden handlar om konflikter, hårt språkbruk och kränkningar under raster och övergångar.

Könsfördelningen visar att pojkar är överrepresenterade både som utsatta (62,5 %) och som utövare (83,1 %). Flickor stod för 36,9 % av de utsatta och 15 % av de utövande. 0,5 % av ärendena gällde icke-binära elever. Detta understryker behovet av ett mer **könsmedvetet arbete**, där både elever, personal och vårdnadshavare får ökad kunskap om machokultur och normer.

Platsanalysen visar att kränkningar på mellanstadiet (96) främst sker på skolgården (48,2 %), i korridorer (25,5 %) och i klassrum (11,8 %). Dessa siffror tydliggör behovet av **stärkt vuxennärvaro och kompetens i konflikthantering** på dessa platser. Kränkningarna på lågstadiet (110 ärenden), på skolgården 49,56%, korridoren 14,16% och i klassrummet 7%.

Statistiken visar att antalet kränkningar på fritidshemmet ligger på 7% (lågstadiet).

Hälsoenkäten (åk 4) visar att en majoritet av eleverna trivs, men en mindre grupp uppger oro, otrygghet och bristande stöd från vuxna. Flickor rapporterar högre grad av oro än pojkar.

Skolenkäten 2025 (åk 5) bekräftar bilden: eleverna upplever i stort sett trygghet och trivsel, men påtalar att vuxna inte alltid agerar konsekvent vid kränkningar. Vårdnadshavarnas låga svarsfrekvens gör analysen begränsad, men de inkomna svaren pekar på behov av bättre dialog och kommunikation kring trygghetsarbetet.

Analysen av skolans **egna aktiviteter** visar på flera styrkor: främjande insatser genom elevråd, trivselledare och IBIS, samt förebyggande arbete med ordningsregler, utbildning och samverkan med vårdnadshavare. Åtgärdande aktiviteter som åtgärdsprogram, individuella stödinsatser och snabb intervention har också fungerat väl. Samtidigt återstår viktiga delar som ännu inte är genomförda: fadderverksamhet, trygghetsgrupp, trygghetsvandringar. Sammantaget visar analysen att skolan gjort framsteg men har kvarstående utvecklingsområden:

- Minska könsskillnader och stärka det könsmedvetna trygghetsarbetet.
- Förstärka vuxennärvaron och konsekvent agerande, särskilt på skolgård och i korridorer.
- Stärka elevernas delaktighet och inflytande i det främjande arbetet.
- Förbättra dialogen med vårdnadshavare.
- Slutföra implementeringen av planerade förebyggande aktiviteter för långsiktighet och struktur.

3.2 Verksamhetens behov

Analysen visar att skolan har gjort framsteg i att minska antalet kränkingsärenden, men att riskmiljöer och skillnader mellan elevgrupper kvarstår. För att möta dessa utmaningar behöver flera områden förstärkas under kommande läsår.

Ett prioriterat behov är att säkerställa ett mer enhetligt vuxenagerande. Målet är att andelen elever i årskurs 3 som upplever oro inför vuxna ska minska från 7 % till under 5 %. Det finns också ett behov av att förstärka vuxennärvaron i riskmiljöer för att minska konflikter och incidenter. Målet är att antalet registrerade kränkingsärenden ska minska från 206 till under 200.

För att öka känslan av trygghet behöver skolan erbjuda fler rastaktiviteter. Målet är att andelen elever i årskurs 3 som upplever trygghet ska öka från 89 % till minst 92, utifrån resultaten i hälsoenkäten för årskurs 4 och Skolenkäten för årskurs 5 synliggörs behov av ett särskilt fokus på könsmedvetna trygghetsinsatser för flickor och icke-binära elever i nuvarande årskurs 5–6, med koppling till diskrimineringsgrunderna kön och könsidentitet/könsuttryck. Utifrån observationer identifieras detta även som ett generellt behov på skolan.

Utöver detta behöver dialogen och samverkan med vårdnadshavare utvecklas ytterligare. Trygghetsteamet behöver ges en tydligare roll i det förebyggande arbetet och både Draftit och enkätdata behöver användas mer systematiskt för styrning och uppföljning.

Sammanfattande målbild:

Sammanfattningsvis ska skolans arbete under 2025/26 fokusera på ökad vuxennärvaro i riskmiljöer, stärkt normmedvetenhet och förbättrad trygghet för flickor och icke-binära elever. Genom tydligare ansvarsfördelning och förstärkta resurser i EHT skapar vi förutsättningar för en tryggare och mer inkluderande skolmiljö.

4. Riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Skolan arbetar både förebyggande och åtgärdande i enlighet med skollagen, diskrimineringslagen och Solna stads rutiner. Alla insatser syftar till att motverka trakasserier och sexuella trakasserier samt säkerställa trygghet och likabehandling utifrån samtliga diskrimineringsgrunder.

Det förebyggande arbetet bedrivs genom ett systematiskt värdegrundsarbete enligt skolans årshjul och temaarbete, där respekt och inkludering betonas. IBIS används för att skapa samsyn bland personalen kring bemötande och ordning. Trygghetsvandringar genomförs två gånger per år och personalen får kontinuerlig kompetensutveckling om trakasserier och sexuella trakasserier. Dessutom presenteras skolans barnanpassade plan mot kränkande behandling och diskriminering i alla klasser med syfte att säkerställa att eleverna känner till

sina rättigheter och vet vart de kan vända sig.

Rutinerna är tydliga: personal agerar omedelbart vid misstänkta eller observerade kränkningar och anmäler det till rektor samma dag. Alla händelser dokumenteras i Drafit. Rektor initierar en utredning, involverad personal informerar vårdnadshavare och beslutar om åtgärder. Vid behov görs en polisanmälan eller orosanmälan till socialtjänsten. Ärenden avslutas först när tryggheten för de inblandade är återställd.

Stöd till elever är en central del. Utsatta elever får omedelbart stöd från mentor eller kurator och vid behov utformas en individuell trygghetsplan. Elever som utsätter andra får stöd och vägledning genom samtal, en åtgärdsplan och kontakt med vårdnadshavare. Vid behov används gruppinsatser för att återställa trygghet och främja goda relationer i elevgruppen.

5. Planering av aktiviteter/åtgärder

5.1 Främjande aktiviteter/åtgärder

De främjande insatserna syftar till att stärka skolans värdegrund, skapa inkluderande miljöer och förebygga diskriminering och kränkningar.

- **IBIS används i personalgruppen** för att stärka samsyn och förhållningssätt. Temat 2025/26 är "Relationer" med fokus på samspelet mellan vuxna och elever, tydliga förväntningar och gemensamt språk för trygghet och studiero.
- **Klassråd, elevråd och trivselledare** utvecklas för att stärka elevinflytande och delaktighet. Arbetet betonar inkludering och respekt för alla diskrimineringsgrunder.
- **Mentorstid** används för värdegrund, respekt och inkludering, kopplat till diskrimineringsgrunderna.
- **Läsgrupper** genomförs mellan stadierna för att stärka gemenskap och minska åldersrelaterade motsättningar.
- **Temagrupper**, inklusive värdegrundsgruppen, arbetar normmedvetet för att stärka respekt, samarbete och ansvar. Arbetet tar hänsyn till samtliga diskrimineringsgrunder och syftar till att skapa en inkluderande skolmiljö där alla elever känner tillhörighet.
- **Erasmus-projektet** bidrar till mångfald, respekt och inkludering.

Ansvarig:

IBIS: Rektor, arbetslag

Klassråd: Mentorer

Elevråd: Rektor

Mentorstid: Mentorer

Läsgrupper: Mentorer

<p>Temagrupper: Utsedda ledare i temagrupperna och ledning. Erasmus-projekt: Ledning</p>
<p>Tidsperiod: HT 2025–VT 2026</p>
<p>Uppföljning/utvärdering: IBIS med fokus på temat ”Relationer”: Terminsvis i EHT, arbetslag och via observationer Elevråd: Elevrådsmöten, trivselledarträffar och enkäter Metorstid: Arbetslagsmöten och uppföljning i EHT Läsgrupper: Arbetslagsmöten. Temagrupper: Arbetslagsmöten, trygghetsgrupp och elevintervjuer</p>

5.2 Förebyggande aktiviteter/åtgärder

- **Nytt, mer detaljerat års hjul:**
Det finns en röd tråd. Låg och mellanstadiet arbetar med samma teman på olika nivåer. Materiallåda för lärare samt Bråka smartare- material för konflikthantering.
- **Fadderverksamhet (start):**
Skolans fadderverksamhet startas upp för att öka trygghet och gemenskap mellan yngre och äldre elever och för att stärka normmedvetenhet.
- **Trygghetsteam:**
Trygghetsgruppen etableras för att systematiskt analysera trygghetsfrågor, följa upp åtgärder och identifiera mönster kopplade till diskrimineringsgrunderna.
- **Föreläsning om AST samt NPF:**
En föreläsning genomförs för att stärka personalens kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och förebygga missförstånd.
- **Genomgång av konsekvenstrappa och ordningsregler i alla klasser:**
Samtliga klasser går igenom skolans konsekvenstrappa och ordningsregler för tydlighet och förutsägbarhet. Syftet är att eleverna ska förstå konsekvenserna på ett enhetligt sätt.
- **Trygghetsvandringar genomförs två gånger per år (höst och vår):**
Två gånger per år (höst och vår) för att identifiera otrygga miljöer.
- **Vuxennärvaron förstärks genom schemalagda insatser i riskmiljöer:**
I riskmiljöer, särskilt under raster och övergångar. Då analysen visar att konflikter och kränkningar främst sker under raster och övergångar, förstärks vuxennärvaron schemalagt i dessa miljöer.
- **Rastaktiviteter organiseras regelbundet, särskilt för lågstadiet.**
Rastaktiviteter organiseras regelbundet, särskilt för samtliga lågstadielklasser under skoldagen och under eftermiddagen på fritidshemmet, för att främja gemenskap, inkludering och trygghet.

- **Personalen får kompetensutveckling om kränkningar, trakasserier och NPF.**
Kompetensutveckling om kränkningar, trakasserier och NPF genomförs för all personal. Innehållet knyts till diskrimineringsgrunderna.
- **Samverkan med vårdnadshavare fortsätter att utvecklas.**
Utvecklas genom möten, dialog och ökad transparens i trygghetsfrågor.
- **Extra resurser:** Skolan har förstärkts med en ytterligare kuratorstjänst samt en ny speciallärartjänst på heltid. Totalt finns nu två kuratorer på heltid och fyra speciallärare (två på heltid, två halvtid).
- **Elevhälsoteamet (EHT)** är organiserat som ett eget arbetslag, vilket sammantaget ger ökad kapacitet och bättre förutsättningar för både förebyggande arbete och individanpassat stöd.

Ansvarig:

Nytt årshjul: Kuratorer

Fadderverksamhet: Kuratorer och mentorer

Trygghetsgrupp: Rektor och kuratorer

Föreläsning AST: Speciallärarna

Genomgång konsekvenstrappan: Mentorer

Trygghetsvandring: Trygghetsteamet

Vuxennärvaron förstärks genom schemalagda insatser i riskmiljöer: Ledning

Rastaktiviteter organiseras regelbundet, särskilt för lågstadiet: Ledning

Personalen får kompetensutveckling om kränkningar, trakasserier och NPF:

Ledning och EHT

Samverkan med vårdnadshavare fortsätter att utvecklas: Mentorer och ledning

Extra resurser: kuratorstjänsten är utökad till hundra procent och EHT är ett eget arbetslag: Ledning

Tidsperiod: HT-VT 2026

Uppföljning/utvärdering:

Års hjul: Trygghetsteamet utvärderar arbetet terminsvis.

Fadderverksamhet: Utvärdering i arbetslagen.

Trygghetsteamet: Protokoll och analys genomförs i EHT.

Föreläsning AST: Utvärdering i personalgruppen.

Genomgång konsekvenstrappan: Diskussion i arbetslagen och elevrådet.

Trygghetsvandring: Terminsvisa analyser i Trygghetsteamet.

Vuxennärvaron förstärks genom schemalagda insatser i riskmiljöer: Trygghetsteamet observerar och analyserar terminsvis av Drafit-data.

Rastaktiviteter organiseras regelbundet, särskilt för lågstadiet:

Elevrådet och fritids.

Personalen får kompetensutveckling om kränkningar, trakasserier och NPF:

Utvärdering i personalgruppen, terminsvis.

Samverkan med vårdnadshavare fortsätter att utvecklas:

Skolråd och föräldramöten, terminsvis.

5.3 Åtgärdande aktiviteter/åtgärder

- **Alla kränkningar dokumenteras i Draftit:**
För att säkerställa enhetliga rutiner, rättssäkerhet och möjlighet till uppföljning.
- **Rektor initierar utredning skyndsamt och ansvarig personal informerar vårdnadshavare:**
För att snabbt kunna sätta in åtgärder och säkerställa tryggheten.
- **EHT utformar handlingsplaner och ger stöd till elever och grupper:**
Till enskilda elever och grupper som berörs, för att förebygga fortsatta kränkningar och stärka tryggheten.
- **Vid allvarliga eller upprepade händelser används disciplinära åtgärder:**
Enligt skollagen, exempelvis tillrättavisning, kvarsittning, omplacering eller avstängning.
- **Klasser med återkommande behov av stöd ges särskilda åtgärdsprogram:**
För att långsiktigt förbättra klimatet och studiero.
- **Trygghetsteamet och EHT följer upp åtgärder för att bedöma effekt:**
För att bedöma effekten av insatserna och justera vid behov.

Ansvarig:

Alla kränkningar dokumenteras i Draftit: All personal, rektor.

Rektor initierar utredning skyndsamt och informerar vårdnadshavare: Rektor.

EHT utformar handlingsplaner och ger stöd till elever och grupper: EHT.

Vid allvarliga eller upprepade händelser används disciplinära åtgärder: Rektor

Klasser med återkommande problem ges särskilda åtgärdsprogram: Rektor, mentorer.

Trygghetsgruppen och EHT följer upp åtgärder: Trygghetsgruppen, EHT.

Tidsperiod: Löpande

Uppföljning/utvärdering:

Alla kränkningar dokumenteras i Draftit: Terminsvis analys i Trygghetsgrupp.

Rektor initierar utredning skyndsamt och ansvarig personal informerar vårdnadshavare: Dokumentation i Draftit och uppföljningsmöten.

EHT utformar handlingsplaner och ger stöd till elever och grupper:

Journalföring och EHT-möten.

Vid allvarliga eller upprepade händelser används disciplinära åtgärder:
Beslutsdokumentation och uppföljning i EHT.
Klasser med återkommande behov av stöd ges särskilda åtgärdsprogram:
Utvärdering i arbetslag och EHT.
Trygghetsgruppen och EHT följer upp åtgärder:
Terminsvisa analyser och årsutvärdering

6. Delaktighet i kartläggning, analys/bedömning och planering

Delaktighet i trygghetsarbetet säkerställs genom att elever, personal och vårdnadshavare kontinuerligt bidrar till kartläggning, analys och planering av åtgärder.

- **Elever:** Genom enkäter, klassråd, elevråd och trivselledarträffar. En barnanpassad version av planen presenteras årligen i alla klasser.
- **Personal:** Genom arbetslagsmöten, APT och EHT, där trygghetsfrågor analyseras och åtgärder planeras.
- **Vårdnadshavare:** Genom enkäter, skolråd och föräldramöten, där trygghetsfrågor är en stående punkt.

Alla synpunkter dokumenteras och används som underlag i trygghetsteamet och EHT. Detta säkerställer att planen är väl förankrad, inkluderande och kontinuerligt utvecklas.

7. Implementering av planen i daglig verksamhet

Planen mot kränkande behandling ska vara en levande del av skolans vardag och genomsyra undervisning, relationer och trygghetsarbete. Implementeringen sker genom:

- **Mentorstid och undervisning:** Års hjulet för värdegrundsarbete används i alla klasser. Teman kopplas till lektioner och mentorssamtal.
- **Personalens ansvar:** All personal förväntas hänvisa till planen i möten med elever och ingripa direkt vid kränkningar. Genomgång och uppföljning sker på APT och i arbetslagen.
- **Elevdelaktighet:** Planen presenteras i barnanpassad version varje läsår. Klassråd, elevråd och trivselledare arbetar kontinuerligt med trygghetsfrågor kopplade till planen.
- **Uppföljning:** Trygghetsteamet och EHT analyserar varje termin Draftit-data, enkäter och observationer. Vid läsårsslut görs utvärdering och revidering, med återkoppling till elever, vårdnadshavare och personal.

Mall för plan mot kränkande behandling fastställd av barn- och utbildningsförvaltningen 2023-06-15

Bilaga - Interna rutiner vid kränkande behandling och trakasserier (barn-barn/elev-elev)

1. Inledning

I skollagen (2010:800) finns bestämmelser om nolltolerans mot förekomst av kränkande behandling i våra förskolor och skolor. Liknande bestämmelser om nolltolerans mot diskriminering finns i diskrimineringslagen (2008:567). Det framgår att det inom ramen för varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering av barn och elever. Om kränkande behandling eller diskriminering ändå förekommer ställer skollagen och diskrimineringslagen krav på att förskolan/skolan skyndsamt ska vidta åtgärder för att få kränkningen/diskrimineringen att upphöra.

1.1 Definition

Enligt skollagen är kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet.¹ Kränkande behandling kan vara synlig eller dold. Den kan utföras direkt i verksamheten men även per telefon eller internet. Med kränkande behandling menas till exempel nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden, fysiskt våld, utfrysning eller hot.²

Enligt diskrimineringslagen definieras diskriminering som att ett barn/elev blivit orättvist behandlad och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns olika former av diskriminering, det vill säga hur diskriminering kan yttra sig/framträda. De olika formerna av diskriminering är

¹ 6 kap. 3 § skollagen

² Skolverkets allmänna råd, ”Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling” s. 9

trakasserier, sexuella trakasserier, direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet och instruktioner att diskriminera.³

En viktig definition är att ett barn eller en elev kan bli utsatt för diskriminering av huvudman/personal men inte av ett annat barn/elev. Dock kan barn och elever trakassera/sexuellt trakassera varandra.⁴

1.2 Det främjande och förebyggande arbetet

Av skollagens 6 kapitel och diskrimineringslagens 3 kapitel framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.⁵

Som en del av det främjande och förebyggande arbetet mot kränkande behandling ska huvudmannen se till att det årligen upprättas en plan mot kränkande behandling. I planen ska även arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering dokumenteras.⁶ Planen bör bland annat innehålla rutiner för personalens agerande, anmälningsrutiner för elever och vårdnadshavare, ansvarsfördelning samt hur händelser ska utredas, dokumenteras och åtgärdas.⁷

Det är viktigt att förskolan/skolan arbetar förebyggande. Förskolan/skolan ska förhindra de risker som framkommer av förskolans/skolans kartläggning av skolans otrygga områden.

1.3 Det åtgärdandet arbetet

Om kränkande behandling eller diskriminering ändå sker ska förskolan/skolan se till att det upphör. Av skollagens bestämmelser framgår att pedagog/lärare eller annan personal är skyldig att anmäla till rektor om ett barn eller en elev blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Rektor ska i sin tur anmäla till huvudmannen som är skyldig att se till att ärendet utreds skyndsamt. Samma krav på utredning framkommer i diskrimineringslagen. Vid konstaterande att ett barn eller en elev har utsatts för

³ 1 kap. 4-5 §§ diskrimineringslagen

⁴ 2 kap. 5 § och 7 § diskrimineringslagen

⁵ 6 kap. 7 § skollagen och 3 kap. 1 § diskrimineringslagen

⁶ 4 kap. 2 § diskrimineringslagen

⁷ 6 kap. 8 § skollagen och 3 kap. 2 § diskrimineringslagen

kränkningar ska huvudmannen vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.⁸

I fråga om skolverksamhet så kan rektor eller en lärare vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder vid en akut situation eller för att åtgärda systematiskt upprepade kränkningar eller trakasserier. Detta för att garantera eleverna trygghet. Det innebär att skolan kan tillämpa disciplinära åtgärder som ett led i att få stopp på kränkningar som stör andra elevers trygghet och studiero. Innan skolan använder disciplinära åtgärder är det viktigt att först göra en grundlig utredning. Disciplinära åtgärder får aldrig användas som bestraffning.⁹ I övrigt har lärare och rektor befogenhet att utvisa elev ur undervisningslokalen, tilldela kvarsittning samt omhändertaga föremål för att garantera elevers trygghet och studiero. Utvisning och kvarsittning ska alltid dokumenteras.¹⁰

Vid återkommande signaler om att en elev blir utsatt för kränkande behandling eller trakasserier ska skolan göra en kartläggning kring elevens skolsituation. Parallellt ska även den elev som utsätter utredas om eleven upprepade gånger stört ordningen.¹¹ Detta för att klargöra orsakerna till den uppkomna situationen. Skolan ska därefter genomföra åtgärder för att se till att den som utsätter upphör med sitt beteende och för att se till att utsatt elev får en trygg skolgång. Åtgärderna ska följas upp. Om den som blir utsatt eller den som utsätter uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation ska eleverna utredas för särskilt stöd och åtgärderna ska antecknas i ett åtgärdsprogram.¹²

När det gäller förskoleverksamhet så ska förskolan erbjuda barnen en trygg omsorg¹³ och huvudmannen har ett särskilt ansvar för att barnen erbjuds en god miljö¹⁴. Det innebär att förskolans personal kan vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder för att skydda barnen för att garantera deras trygghet, men det måste stå i proportion till vad som inträffat.

Vid återkommande signaler om att ett barn blir utsatt eller utsätter andra barn för kränkande behandling behöver en kartläggning över barnets situation

⁸ 6 kap. 10 § skollagen och 2 kap. 7 § diskrimineringslagen

⁹ 5 kap. 6 § skollagen

¹⁰ 5 kap. 7-8 §§ skollagen

¹¹ 5 kap. 9 § skollagen

¹² 3 kap. 7-9 §§ skollagen

¹³ 8 kap. 2 § skollagen

¹⁴ 8 kap. 8 § skollagen

genomföras. Förskolan behöver därefter vidta åtgärder för att se till att barnet tillgodoses en trygg omsorg och god miljö samt tilldelas stödinsatser om sådant behov föreligger.

2. Var och hur anmäler jag?

Du som arbetar i förskola eller skola har en skyldighet att anmäla om ett barn/elev blir utsatt för kränkande behandling/trakasserier samt om det framkommer tecken på diskriminering. Du ska anmäla enligt följande:

1. Om ett barn/elev misstänks ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier/sexuella trakasserier av ett annat barn/elev ska detta anmälas direkt av dig som personal i verksamhetssystemet Draftit, då skickas anmälan direkt till rektor och huvudman. Du följer då alla steg i under rubriken ”Interna rutiner för anmälan, utredning och uppföljning i Draftit”.
2. Om ett barn/elev misstänks ha blivit utsatt för kränkande behandling och/eller diskriminering (innefattar trakasserier/sexuella trakasserier) av något slag av medarbetare i verksamheten ska du skyndsamt anmäla detta till rektor. Rektor anmäler sedan detta skyndsamt utifrån en särskild rutin och särskilda blanketter. Om misstanken rör rektor kontaktas dennes chef direkt.
3. Om ett barn/elev misstänks ha blivit utsatt för diskriminering av verksamheten eller huvudmannen (Solna stad genom BUF) ska detta gå via klagomålshanteringen.

3. Interna rutiner för anmälan, utredning och uppföljning i Draftit

ANMÄLAN

1. Personal (innefattar all personal, även personal som tillhör elevhälsan dvs. skolsköterska/skolkurator etc.) som får kännedom om att en kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier skett ska **skyndsamt** anmäla det i verksamhetssystemet Draftit.

Utgångspunkten om en anmälan ska upprättas eller inte är barnet/elevens egen upplevelse och att kränkningarna har en koppling

till verksamheten (kan alltså handla om skolgård eller internet). När personalen får kännedom om händelsen ska det anmälas. Kännedom kan personalen få genom exempelvis barnet/eleven själv, genom iakttagelser, information från barn/elevs vårdnadshavare eller från andra. Således kan anmälningsskyldigheten aktualiseras om uppenbara kränkningar uppmärksammas utan att utsatt barn/elev ger uttryck för att det skett en kränkning, ex. en elev i förskoleklass blir utsatt för fysiskt våld men kan inte ge uttryck för att det känner sig kränkt.

En anmälan ska innehålla en utsatt och en utsättare! Vid flera utsatta/utsättande ska en anmälan för respektive barn/elev göras.

2. Av anmälan bör det framgå svar på följande frågor:
 - Vad har hänt?
 - Vem är drabbad och vem har utsatt?
 - När har det hänt?
 - Var har det hänt?
 - Finns andra personer som gjort iakttagelser?

UTREDNING

3. Rektor, eller den som rektor utser, utreder händelsen **skyndsamt** och informerar vårdnadshavare för berörda barn/elever om händelsen.
4. Kränkningen eller trakasseriernas art avgör i vilken omfattning utredningen ska ske men om anmälan saknar svar på ovan ställda frågor så ska utredningen i vart fall medföra svar på dessa.
5. Dokumentera utredningen noggrant i Drafit. Exempel på utredningsinsatser:
 - Samtalat med alla inblandade, dvs. alla som på något sätt har information om händelsen
 - Samtalat med personal/elever som sett eller hört om händelsen
 - Samtalat med vårdnadshavare kring barnet/elevens mående

- Analys kring varför situationen uppstått, ex. ”Många elever i olika åldrar vistas vid fotbollsplanen och lärare/personal upplever att det är svårt att ha översikt över vilka händelser som uppstår.”

Att tänka på:

Undvik att skriva att situationen beror på ett visst barn/elevs egenskaper eller person. Ex. skriv inte ”Anna är väldigt utåtagerande och slår ofta andra barn utan anledning”, skriv istället ”Händelsen inträffade oförutsett och utan direkt anledning”.

ÅTGÄRDER

6. Visar utredningen att barnet/eleven blivit utsatt för kränkande behandling/diskriminering?

Om ja --> Gå vidare till punkt 7

Om nej --> Gå vidare till punkt 8.

7. Är uppgifterna så allvarliga att andra myndigheter som exempelvis Socialtjänsten, Polisen etc. behöver kontaktas?

Om ja --> samverka/anmäl och eventuellt informera vårdnadshavare. Kontakta jurist om stöd behövs. Gå sedan vidare till punkt 8.

Om nej --> Gå vidare till punkt 8.

8. Förleder utredningen en annan utredning på grund av upprepade ordningsstörningar eller om stödbehov för barn/elev?

Om ja --> inled även sådan utredning, samverka med EHT och elevens vårdnadshavare. Gå sedan vidare till punkt 9.

Om nej --> gå vidare till punkt 9.

9. Dokumentera vilka åtgärder som förskolan/skolan har vidtagit eller kommer att vidta för att få den kränkande behandlingen/trakasserierna att upphöra i Draftit. Om utredningen **inte** visar på kränkande behandling ska det också dokumenteras (se exempel nedan) då händelsen ändå kan leda till att förskolan/skolan behöver sätta in åtgärder.

10. Delge elev/vårdnadshavare om utredning och beslutade åtgärder. Det är frivilligt för rektor på vilket sätt utredningen delges, det vill säga det kan ske muntligt/skriftligt.

Som parter i ärendet har elever/vårdnadshavare alltid rätt att få ut den i sin helhet med hänvisning till partsinsyn i 10 kap. 3 § OSL. Undantag från utlämning är om det är av ”synnerlig vikt” att inte uppgifterna röjs, ex. skyddade personuppgifter. Tänk på att eleven kan ha uppnått sådan ålder att de förfogar över sin egen sekretess, då ska inte vårdnadshavarna informeras. Vid sekretessfrågor kan registrator kontaktas för stöd.

UPPFÖLJNING

11. Dokumentera hur ärendet och beslutade åtgärder följts upp och om den kränkande behandlingen/trakasserierna upphört i Draftit. För att en korrekt uppföljning ska ha skett ska viss tid (dock inte för lång) ha förflutit mellan beslutade åtgärder och att uppföljningen dokumenteras.

AVSLUTA ÄRENDE I DRAFTIT

12. Skicka ärendet för godkännande av rektor.
13. När godkännande skett av rektor avslutas ärendet av förvaltningen.

Att tänka på:

Alla delar, det vill säga anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning ska vara ifyllda innan ärendet skickas för godkännande. Även om utredningen inte visat på någon kränkning så ska alla delar dokumenteras.

Exempel på dokumentation vid en icke-kränkning:

Skola

Anmälan – ”Anna Andersson i 9B fick ett C i betyg och ifrågasatte detta inför hela klassen och upprepade att hon kände sig kränkt. Händelsen inträffade idag onsdag 11/11 kl. 09.00. Närvarande i salen var klasslärare Calle Carlsson och samtliga elever i klass 9B.”

Utredning – ” Rektor har samtalat med Anna, Calle Carlsson samt Pelle Persson idag onsdag kl. 16.00.

Anna uppger: Jag blev så förbannad för jag har pluggat så hårt och ville verkligen ha ett A. Jag skrek allt jag hade och känner mig skamsen efteråt. Både Calle och Pelle sa att jag skulle lugna mig och Calle frågade om vi kunde prata om det utanför. Jag sa att det var okej. Efter det samtalet kändes det okej och vi kunde fortsätta ha lektionen.

Calle uppger: Anna blev arg när jag lämnade ut senaste provet med betyg som också visar på slutbetyg. Både jag och Pelle bad henne lugna sig och jag frågade om vi kunde prata utanför.

Anna lugnade sig snabbt. Jag tror jag behöver göra på ett annat sätt nästa gång jag ska meddela betyg.

Exempel på dokumentation vid en icke-kränkning:

Förskola

Anmälan – ”Anna Andersson satt i sandlådan med Calle Carlsson. När Anna inte fick låna spaden så bet hon Calle i handen. Pedagogen Pelle var inte närvarande precis då utan hjälpte ett annat barn upp i gungan. Vårdnadshavarna är informerade.”

Utredning – ”Rektor har samtalat med pedagogen Pelle idag onsdag kl. 16.00.

Pelle uppger: Anna blev riktigt arg i sandlådan och jag såg att hon var på väg att ge sig på Calle men jag hann inte dit för jag hjälpte ett annat barn i gungan. Jag sprang dit när Calle började skrika och förstod att något hade hänt. Vi vet att Anna har tendens att bita vid frustration men tyvärr var jag ensam på gården idag. Jag har pratat med vårdnadshavarna vid hämtning och också pratat med barnen på deras nivå om hur man är som kompis.”

Åtgärd – ”I aktuellt ärende är barnen två år gamla. De har således ingen uppfattning om att bitning kan medföra allvarliga konsekvenser och att det gör ont. Förskolan konstaterar därmed att detta inte utgör en kränkning enligt lagens mening utan förskolan har brustit i sitt tillsynsansvar. Rutinerna kommer med anledning av incidenten att ändras. Inga barn får sitta själva i sandlådan och det krävs numera alltid två pedagoger på gården vid utelek. Anna kommer utöver detta att ha extra tillsyn.”

Rutinerna har reviderats 2025-06-17 – Beslut av tf avdelningschef Malin
Svanström